

קיצור ואשה כי תדור. ואשה היינו בחי' נוקבא והיינו בנעוריה עד לא קבילת דבר וכמ"ש חסד נעוריק כו' לכתך אחרי בבחינת אחוריים. אהבה בקרירות כאהבת הברז אל האב ועז"נ משכני אחריק נרוצה. הגידה לי שאהבה נפשי. דאל"כ איכה תרעה ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים ע"י אהבת הברז ג"כ אכלתי יערי עם דבשי. שמים שלפניה וק"ש תפלה מיושב. שלמה אהיה כעוטיה בושה והעטופי' ללבן. בחי' לכתך במדבר מם פתוחה. ואזי כי תדור שצ"ל נדרים סייג לפרישות כי אין אשה דרכה לכבש:

אכן ואם היו תהי' לאיש כי הנה יש אהבה גדולה מאהבת הברז שהוא בקרירות כ"א ברשפי אש בחי' אשה ושם אשתו כו' מטרד בת מי זהב. ועמך לא חפצתי רק ואל אישך תשוקתך. והוא נמשך ע"י התורה שניתנה באש שחורה ע"ג אש לבנה ובבחי' זו נאמר ויהיו שניהם ערומים הפך מבחי' כעוטיה. ביום ההוא תקראי אישי. וגאולה זו בזכות יעקב שנק' אמת. והנה זאת הפעם אף עתה כשמלושת בגשמיות עכ"ז היא עצם מעצמי כו' וכיון שכן והפר את נדרה:

והנה נערה המאורסה אביה ובעלה מפירין נדריה. פי' ע"ד לא זו מחבבה עד שקראה בחי' זהו הבחי' ראשונה בנעוריה בית אביה. אחי"כ לא זו מחבבה עד שקראה אחותי והוא ע"י עסק התורה ואזי הוא בחי' ואם היו תהי' לאיש. כענין אחותי בת אבי היא כו' ותהי' לי לאשה והיינו עדיין בחי' אירוסין כי נובלות חכמה שלמעלה תורה. וע' בזח"ג פ' אחרי (דע"י סע"א) ע"פ ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו כו' חסד הוא והוא ענין יחוד ו"ה ולכן אביה ובעלה מפירין נדריה. אך לא זו מחבבה עד שקראה אמי פרצוף פנימי דנוק' רעותא דלכא בכל מאדך אחת היא יונתי אחת היא לאמה שהיא כבחי' אימא כלה עילאה וזהו ענין נשואין ואם בית אישה. וזהו ביום ההוא תקראי אישי כי ביום ההוא יהיה שבחי' ו"ה יהי' כמו י"ה תרין רעים דלא מתפרשין. אהל בל יצען כו'. אי"כ מעלת אישי על בחי' בעלי היינו כמעלת ריעים על דודים. ועיין בזח"א (דל"י סע"ב) ע"פ אישה יקימנו להיות ע"ד ויהי בנסוע הארון קומה הוי' עליי' המל'. והיינו כמ"ש בפ' ויקרא (ד"י סע"א) ע"פ ולא תוסף קום כ"א קוב"ה יוקים לה. ועמ"ש מזה סד"ה כי ההרים ימושו ואזי ג"כ אישה יפירנו ע"ד מ"ש בגמרא סוף נדרים (ד"צ ע"א) שהוא ענין וחפרה הלבנה ובושה החמה (בישעי' כ"ד כ"ג). וכדפי' בת"ז (תיקון ח') דא ס"מ ונוק' וכ"כ סוף תיקון ס"ט. והיינו כמ"ש ה' הפיר כו' אכן ברבות (במדבר פ"ב דר"ב ע"ב) ולמה נמשלו בכוכבים ולא בחמה ולבנה אלא אברהם נמשל בחמה יצחק בלבנה ויעקב בכוכבים לע"ל החמה והלבנה בושים שנאמר וחפרה הלבנה כו' והכוכבים אינם בושים כו' שנאמר לא עתה יבוש יעקב כו'. ופרש"י סוף נדרים שם משום שלע"ל נאמר והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה כו' דבהיא שעתא חפרה נהורא דלבנה דהשתא. ועמ"ש במ"א בענין זה דדוקא הכוכבים אין להם בושה לפי שהם נראים קטנים מאד היינו כמו שלמ"עלה היש ולמטה כולא כלא חשיב. משא"כ בחי' חמה ולבנה שמהם נמשך שיהי' היש ודבר נפרד כו'. וזהו אישה יפירנו וחפרה הלבנה דעכשיו וענין ואישה יקימנו מה שיהי' אור הלבנה דלע"ל כאור החמה כו' שבעתים כו' וגם כמ"ש ביום השלישי יקימנו ועיין ברבות וירא פנ"י:

שהוא חסד נעוריק. בית אביה כאהבת הברז אל האב. לא יחל דברו כיון שהוא עדיין בחי' אשה נוקבא ואיש דרכו לכבש ואין אשה דרכה לכבש כי נשים דעתן קלות כמ"ש בד"ה שוש תשיש בפ' תזריע ובד"ה ויקחו אליך פרה. ולכן לא יוכל לברר ההיתר ולהעלותו למעלה. כי עדיין לא יוכל לבא לבחינת אתהפכא חשוכא לנהורא רק בחי' אתכפיא שזוהו ענין לכתך אחרי במדבר כנ"ל ולכן מה שהוא קצת מותרות יורידנו לגשמיות ועמ"ש ע"פ כי תצא למלחמה כו' גבי וגלחה את ראשה כו'. ובד"ה ונקדשתי בתוך בני' גבי שערך כעדר העזים. ולכן מסכת נדרים הוא בסדר נשים שאינו רק כשהוא בחינת נוקבא. אבל ואם היו תהיה לאיש. ואם בית אישה נדרה. דהיינו כד קבילת דבר שמקבלת טפת חכמה עילאה שהיא התורה שהיא חכמתו ית' ואורייתא היכלא עילאה דקוב"ה. ואזי שניהם ערומים שמופשט מכל רצון זר. ואזי והפר את נדרה דהיינו שהוא מהפך חשוכא לנהורא כי בחכמה אתברירו כו'. (ועמ"ש בד"ה וכל בניך בענין ורב שלום בניך א"ת בניך אלא בוניך שכדי להיות רוב שלום זהו ע"י בוניך דוקא משום דבחכמה אתברירו כו' ע"ש. ואיתא בפ' תזריע (מ"ב סע"ב) ע"פ אשה כי תזריע וילדה זכר, א"ר אחא אתתא מימא דאתעברת לית בפומה אלא ילידו דילה אי להוי דכר ופי' הרמ"ז שעם היות הנוקבא בחינת גבורה עכ"ז ע"י יחודה עם החסדים נמתקו גבורותיה ונתבסמו עד כי חפצה ותשוקתה שילידו דילה יהי' דכר דוקא שהוא בחינת חסדים ועיין בפ' שמיני (דל"ח סע"ב) ע"פ ויקח אהרן את אלישבע ובפי' הרמ"ז שם. וכך הענין כאן שע"י היחוד עליון בעסק התורה שזורח בתוכה אור האלקות נעשה הנשמה בבחי' דכר והאיש דרכו לכבש ועמ"ש בד"ה והיה לכם לציצית בפ"י למען תזכרו כו' שתהיו בבחי' זכרים כו'. וענין והפר לה אביה י"ל עפמ"ש בפ' אמור (דף ק' ע"ב) בענין אחותי בת אבי היא בזמנא דנטלי מבי אבא כו' והיינו בשבת שאז מאיר בנפש מבחינת חכמה שזוהו ענין נשמה יתירה ואזי תוכל לבא לבחינת אתהפכא כו' וכמ"ש במ"א באריכות וע' מזה לקמן סד"ה ושמע אביה את נדרה. וזהו מפירין נדרים בשבת והארת שבת מאיר בכל יום בתפלה שבכל יום כמ"ש ע"פ להקריב לי במועדו. ועיין בס' ש"ב ס"פ י"ח ופרק י"ט ועמ"ש ע"פ והדל לא ימעיט שאור אבא מאיר בכל נש"י שזוהו ענין כי קרוב אליך הדבר מאד. והנה ארז"ל נערה המאורסה אביה ובעלה מפירין נדריה הפר האב כו'. והענין דאיתא ברבות בא (ס"ב ט"ו) שעכשיו הוא בחינת וארשתיד לי ולעתיד כתיב כי בוועליך עושך בחינת נשואין וכ"ה בגמרא (רפ"ח דפסחים) ע"פ ביום ההוא תקראי אישי ככלה בית חמיה דהיינו בחינת נשואין משא"כ עכשיו הוא ככלה בית אביה שהוא בחינת אירוסין. והיינו כי אורייתא סתים וגליא ועכשיו לא נתגלה לנו רק חיצוניות התורה לכן נק' אירוסין לבד וכנ"ל בענין זאת הפעם כו'. וע"כ צ"ל אביה ובעלה מפירין נדריה פי' אביה הוא ע"י עסק התפלה לעורר האהבה ויראה שתהיה בבחינת בת אבי ולא זו מחבבה עד שקראה בחי' ואחי"כ ובעלה היינו עסק התורה כו' משא"כ כל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו וכמ"ש בד"ה וכל בניך הג"ל בענין על שלא ברכו בתורה תחלה. וזהו אביה ובעלה מפירין אביה היינו בחי' יו"ד ובעלה היינו בחינת ו' שהוא קול התורה. אכן לעתיד שיתגלה פנימית התורה זהו ענין בית אישה בחי' תקראי אישי וכן כגון רשב"י שתורתו אומנתו כמו שאמר בחד קטירא אתקטרנא כו' שלא היה בבחינת נפרד אפילו רגע אחד ע"ד משנ"ת בד"ה ואלה המשפטים גבי נשמות דאצילות כו' ע"ש ועיין ברבות סדר נח פל"ה ולא היה צריך לעורר את האהבה וע"כ היה פטור מן התפלה וזהו ענין ואם בית אישה כו' ועמ"ש סד"ה מה טובו בענין משכנותיך ישראל):

ושמע אביה את נדרה. להבין ענין דקדוקי סופרים שאנו רואים כמעט שכל התלמוד מלא מהלכות וחומרו' שהחמירו חז"ל והוסיפו כמה דברים וסייגים לתורה שבכתב. והענין מובן כמ"ש רז"ל ע"פ כי טובים

דינין מתערין, אלא מבחי' חכמה עילאה והחכמה תחיה והוא הביטול שלמעלה מהשגה ודעת כו' כמבואר בד"ה ראה אנכי נתן. וזהו שהאב מפר ומתפך חשוכא לנהורא ומבחי' זו נמשך ג"כ בחי' ואם היו תהי' לאיש הנזכר למעלה וע' בזהר שם. אך פי' ושמע אביה את נדרה היינו שע"י אתכפייה בתחלה שזהו ענין הנדרים מזה נמשך אח"כ גילוי בחי' אביה להיות אתהפכא חשוכא לנהורא. ועיין עוד מענין בחינת אביה בפרדס שער חמישי פי"ג. וז"ש ג"כ וידבר משה אל ראשי המטות כו' לאמר זה הדבר כו' שע"י לאמר זה הדבר שמבחינת משה על ידי זה יוכל להתיר הנדר כו' גם ראשי המטות הוא בחי' רעותא דליבא אה"ר וכמבואר למעלה):

עיני כל אליך ישברו וגו'. הנה על מ"ש נודע בשערים בעלה פי' בזהר פ' וירא (דק"ג ע"ב) לפום מה דמשער בלביה. עוד פי' שם מאן שערים כד"א שאר שערים ראשיכם וביארו בזה בפ' פינחס (דרי"ג ע"ב) אליו אינון תרעין עילאין כו' ואינון חמשי תרעין והם חמשים שערי בינה. ולהבין זה איך על שערי בינה אמרו דמשער בלביה. אך כי הנה אמרו הלב יודע הלב מבין (כמ"ש ברע"מ ס"פ כי תצא דר"פ ע"ב). וברבות בקהלת ע"פ דברתי אני עם לבי הלב רואה שנאמר ולבי ראה הרבה חכמה הלב שומע שנאמר ונתת לעבדך לב שומע כו' הלב מחשב כו' ועיין בפ"ב דאבות משנה ט'), וכן אמרו בינה ליבא ובה הלב מבין. ביאור הענין הוא ההתבוננות באור א"ס ב"ה איך שהוא סוכ"ע וממכ"ע וכו' כשהוא עדיין במוח תבונתו ולא נמשך מזה הארה והמשכה בלב להיות הלב נרגש מזה נק' מוח בינה ולא שערי בינה אכן כשנפתח ממנה אור להאיר גם בלב נקרא שערי בינה עד"מ כמו השער הנפתח לצאת בו לחוץ. כך יוצא אור ההשגה מן מוח תבונתו ונתפסת בלב שהלב משער ומשיג גם היא אותה השגה והתבוננות (ועיין בילקוט ריש משלי היכן היא החכמה מצויה כו' ע"ש. וע' בזהר פ' שלח (דקס"א ע"ב). ועמ"ש במ"א בביאור ע"פ והיה לכם לציצית בד"ה להבין ענין הלב), וע"ז נאמ' שמע ישראל שמיעה בלב להבין כו', וזהו כוונת המאמר וירא ק"ג ע"פ נודע בשערים בעלה כל חד לפום מה דמשער בלביה היינו כפי מה דמשער ומשיג בלבו את ההתבוננות שבמוחו מסוכ"ע וכו' ולכן נק' ג"כ נ' שערי בינה שיוצא האור מן מוחו לחוץ לתבונת לבו כמו ד"מ שער נפתח (ובמ"א ע"פ וספרתם לכם נח' דנש"ב הם ז' מדות עליונות וכל א' כלול מזו' הרי מ"ט והיינו כי משכן המדות הוא בלב וע"י שנמשך מהמוח לתבונת לבו להיות הלב מבין כו' הרי נמשך המשכת הבינה במדות שבלב לכן הם מ"ט שערים נגד ז' מדות כנ"ל, ועמ"ש בד"ה צו כו' את קרבני לחמי בענין עצמות גידין ובשרוע' בפרדס שער י"ג שער השערים פרק ה' ופי' ועמ"ש במ"א ע"פ ושעריך לאבני אקדח), וזהו כל בגימט' נ' שהם נש"ב והיינו פי' עיני כל וכו' כנס"י נק' כל נגד נש"ב כל חד לפום שעויד אליך ישברו כו' (ופי' עיני כל היינו כנ"ל בענין הלב רואה כי גם דהשערים הם ממוח בינה וראיה הוא מבחי' חכמה אך כי השער החמשים הוא המחבר חו"ב וממשך התפשטות החכמה עילאה בכל המ"ט שערים ועמ"ש סד"ה וספרתם לכם הנ"ל. ועיין בהרמ"ז פ' אמור (דצ"ג ב) בענין לב. ובשם המגיד נ"ע איתא ע"פ חזה התנופה דלכך נק' חזה משום שהחכמה היא בחי' ראייה נמשך עד החזה ומשם ולמטה הוא בחי' ירכין וכנודע מענין חצר הכבד שהיא פרסא המפטיק בין אברי הנשימה כו' רק לפי שהחזה הוא דבר חיצוני לכך נק' חזה שהוא תרגום של ראייה ועמ"ש במ"א ע"פ ומבשרי אחזה אלוה בד"ה וידעת היום, דאחזה שהוא לשון תרגום הוא אחוריים דבחי' ראייה ממש). אך לפעמים נק' כנס"י כלה בה"א נוספת הטעם לזה כי יש ארוסה ונשואה קודם שנכנסה לחופה שאינה ראויה ליחוד וזיווג עדיין נק' ארוסה והנשואה הוא אחר שנכנסה לחופה וראויה לזיווג אז היא נשואה ונק' כלה בה"א ועמ"ש בד"ה יחינו מיומים. וביאור

דודיק מיין אמרה כנס"י ערבים עלי דברי סופרים יותר מיינה של תורה. פי' יינה של תורה הוא פנימית התורה וסודותיה כמשארז"ל כנסס יין יצא סוד ד"ס ערבים על כנס"י יותר מסודות התורה כי כל הגדרים והחומרות שבדברי רז"ל ודרכי מוסר שבאגדות ופרקי אבות כולם נמשכים מבחינת אהבה רבה כמ"ש אהבתי אתכם אמר ה' (ועמ"ש ע"פ כי אהבך ה' אלקיך בד"ה לא אבה), כמו למשל אדם מחמת אהבתו על בנו מדקדק עמו יותר להוסיף עליו שמירה מעולה בסייגים וגדרים בכל האפשרי בע"כ שיהיה מנוקה מכל וכל, וכן חפץ מאד שימצא חן ושכל ביתר שאת. וכמו למשל מרגליות מה שהיא יקרה ביותר שומרה ביותר שמירה מעולה כלי בתוך כלי. כך מחמת גודל אהבתו ית' אלינו מחמיר ומדקדק עלינו בדקדוקי סופרים שהן המה דברי תורתו הנמשכות מאה"ר בסייגים וגדרים לזכותינו לטוב לנו שנהיה נקיים לפניו ית' (עמ"ש מזה ע"פ שחורה אני ונאווה ועיין ברבות ר"פ שמות גבי ואהבו שחרו מוסר). והנה בזמן שבהמ"ק היה קיים היה סגי בדאורייתא כי היתה נאמנה את ה' רוחנו ולא משכנו חבלי עבותות אהבתנו לתאוות גשמיות והיה בנקל להיות אהבת ה' קבועה בלב כל איש להיות בהתלהבות לעבודת ה' ותורתו גם מבלי שנתעורר מזה אהבה רבה אך דור אחר דור כי נתמעטו הלבבות השלימות בעבודת ה' באהבה עזה ברשפי אש ונכוינו באש זרה באהבות ותאוות גופניות וכ"כ גברו עלינו עד אשר לא נוכל לעבוד ה' באהבה בלתי שנתעורר מזה אהבה רבה ע"י דקדוקי סופרים וחומריהם בכל פרטיהם הן בבחינת סור מרע בכל החומרות שבגמרא ופוסקים והן בבחינת ועשה טוב בדברי מוסר שבאגדות ומילי דאבות עין טובה שיראה את חבירו בטוב עין ורעת רעהו אל יחשוב בלבו וכן לב טוב וחבר טוב כו'. (ועמ"ש בד"ה כה תברכו את בני' בפי' איך לא אשא פנים לישראל כו' והם מדקדקים על עצמן עד כזית כו'. נמצא שע"י שכנס"י מדקדקים על עצמן להחמיר ע"ע ביותר ממ"ש בתש"כ מזה נמשך בחי' ישא ה' פניו שהוא בחינת אהבה רבה שלמעלה מההשתלשלות כו' ונמשך בחי' זו אליך ממש להיות גילוי אה"ר זו גם באדם וכמ"ש ג"כ בד"ה שחורה אני ונאווה הנ"ל שע"י תתעלה הנפש הבהמית ג"כ כו' ע"ש. ועמ"ש בפ' מקץ סד"ה כי אתה נרי גבי והנה בדורות הראשונים כו' אבל דורות האחרונים כו'. וזהו והוי' יגיה חשכי כו' וע"ש שהוא מלמעלה מסדר ההשתלשלות וזהו ענין ישא ה' פניו אליך והיינו ע"י שמדקדקים על עצמן וכמ"ש ברע"מ בפ' פינחס (דרי"ח ע"ב) שהוא בחי' ישא ה' על אברתו שהוא למעלה ממה שנמשך ע"י רמ"ח פקודין דאינון רמ"ח אברין דמלכא וע"י בגמ' במגילה (דף כ"ז ע"ב דכ"ח ע"א) גבי וכמה הארכת ימים כו' יעו"ש. ועמ"ש במ"א בפ' כל המאריך באחד מאריכין לו ימיו כו'). וזהו שכתוב ושמע אביה את נדרה כו' הניא אביה אותה שהאב מפר את הנדר כי מבחי' אהבה רבה הוא מפר כתרגומו מבטל כל האיסורים והקישורים אשר כנס"י היא אסורה וקשורה ואין חבוש מתיר עצמו כ"א ע"י מדת אהבה רבה בחי' אביה. (וענין האיסורים שהיא אסורה וקשורה בהן י"ל דהיינו חלישת כח הנפש שאין בכחה לצאת מנרתקה ומאסרה כו' חומרות הגוף ונה"ב וכמ"ש במ"א בד"ה בחדש השלישי בפ' יתרו ושם נת' שע"י התורה נמשך כח ועזו לנפש לבטל קישורים אלו כו' ובמ"א נתבאר דקישורים אלו נקרא סירכות ברע"מ שהנפש מסתבכת בהם וע"י אינה יכולה לעלות כו' בד"ה פי' הפסוק מי אל כמוך, וי"ל שהפרת נדרים ביוהכ"פ היינו שע"י התשובה נמשך בחי' הפרת וביטול הקישורים וגילוי האה"ר בנפש כו'. ועוד י"ל בענין שהאב מפר והוא ע"ד מ"ש בזהר פ' אמור (ד"ק ע"ב) גבי בזמנא דנטלא מבי אבא ולא בזמנא דנטלי מבי אימא, כי מבחי' הבינה והדעת נמשך להיות אתכפיא סט"א. וזהו ענין הנדרים סייג לפרשיות, אבל להיות אתהפכא חשוכא ממש לנהורא אי"א להיות מבחי' בינה שמינה